

Українська мова
6 клас

Сьогодні
10.03.2025

Урок
№98

**Числівники кількісні й порядкові, прості,
складні і складені**

Мета: ознайомити із групами числівників за значенням та будовою, вчити розрізняти їх; визначати відмінок числівників; пояснювати фразеологізми; обґрунтовувати важливість бережного ставлення до мови; формувати компетентність спілкуватися рідною мовою, соціальну, громадянську компетентності.

Очікувані результати:

формування предметних компетентностей: учень/учениця знає групи числівників за значенням та будовою; визначає відмінок числівників; пояснює фразеологізми; усвідомлює роль числівників у досягненні точності й виразності мовлення.

Сьогодні
10.03.2025

Емоційне налаштування

Всіх до класу вже скликає
Голосистий наш дзвінок,
І ми радо поспішаєм
На цікавий наш...
урок.

Сьогодні
10.03.2025

Повідомлення теми уроку

❖ Сьогодні на уроці
говоритимемо про розряди
числівників за значенням
та будовою.

Сьогодні
10.03.2025

Запишіть сьогоднішню дату

Класна робота

Сьогодні
10.03.2025

Шукаємо відповіді на запитання

- ✓ На які групи за значенням і морфологічними ознаками поділяють числівники?
- ✓ На які групи за будовою поділяють числівники?
- ✓ Як навчитися правильно робити покупки?

Відповідно до запитань
сформулюйте особисті цілі.

Сьогодні
10.03.2025

Випишіть словосполучення з числівниками. Поставте питання до числівників. Складіть з ними речення (усно)

Вправа

387

Одинадцятирічний хлопчик, перше
одинадцятиріччя, одинадцять місяців, друге
одинадцятиліття, одинадцятилітня дівчинка,
одинадцятий день, одинадцятитомне
видання, одинадцятєро однолітків,
одинадцятиповерховий будинок.

Перше одинадцятиріччя, одинадцять місяців,
друге одинадцятиліття, одинадцятий день,
одинадцятєро однолітків.

Сьогодні
10.03.2025

Розгляньте таблицю, проілюструйте її самостійно дібраними прикладами, сформулюйте 2-3 запитання за її змістом. Висловіть припущення, за якою ознакою числівники поділяють на кількісні та порядкові

Числівники за значенням і граматичними ознаками

Кількісними називають числівники, що позначають ціле число або частину від цілого; відповідають на питання *скільки?*: *три, п'ятдесят, одна третя, семеро*

власне
кількісні
(два,
сімнадцять,
сорок три);

дробові (сім
цілих три
п'ятих);

збірні (троє,
десятеро,
семеро);

неозначено-
кількісні (кілька,
кільканадцять,
багато, чимало).

Вправа
388

Сьогодні
10.03.2025

Вправа
388

Розгляньте таблицю, проілюструйте її самостійно дібраними прикладами, сформулюйте 2-3 запитання за її змістом. Висловіть припущення, за якою ознакою числівники поділяють на кількісні та порядкові

Числівники за значенням і граматичними ознаками

Порядковими називають числівники, що вказують на порядок предметів у процесі лічби; відповідають на питання *котрий?*: *третій, п'ятдесятий*

Перший, перша, перше, перші; одинадцятий, одинадцята, одинадцять, одинадцяті.

Сьогодні
10.03.2025

Запишіть числа словами так, щоб у першому випадку вони означали кількість, а в другому — порядок під час лічби. Складіть словосполучення з числівниками

3, 40, 55, 70,
90, 137,
2000.

Вправа

389

Три – третій.
Сорок – сороковий.
П'ятдесят п'ять - п'ятдесят п'ятий.
Сімдесят – сімдесятий.
Дев'яносто – дев'яностий.
Сто тридцять сім – сто тридцять
сьомий.
Дві тисячі – двотисячний.

Сьогодні
10.03.2025

Поясніть значення наведених фразеологізмів. Визначте розряди за значенням числівників

Вправа
390

Перші кроки, зірка першої величини,
третій дзвінок, три кити, із третіми
півнями, без п'яти хвилин, у п'ять лантухів
не ввібрати, п'яте через десяте, шосте
почуття, під сімома вітрами, на сьомому
небі, до сьомого поту, дев'ятий вал.

- ^{порядковий} Перші кроки - початковий період чого-небудь.
- Зірка ^{порядковий} першої величини - видатний, славетний митець, актор.
- ^{порядковий} Третій дзвінок — останній сигнал про відправлення.
- ^{кількісний} Три кити — основа всього.
- ^{порядковий} Із третіми півнями — до пізнього часу.
- ^{кількісний} Без п'яти хвилин - майже стати ким-небудь за професією, становищем.
- ^{кількісний} У п'ять лантухів не ввібрати — дуже багато чого-небудь.
- ^{порядковий} П'яте ^{порядковий} через десяте — не все підряд, вибірково.

порядковий

- Шосте почуття – здатність людини інтуїтивно приймати рішення.
- Під *кількісний* сімома вітрами – на відкритому, нічим не захищеному місці.
- На *порядковий* сьомому небі – про безмежне щастя.
- До *порядковий* сьомого поту – дуже виснажливо, понад силу.
- *порядковий* Дев'ятий вал - найбурхливіший вияв, найбільше піднесення, злет чого-небудь.

Сьогодні
10.03.2025

Запишіть словосполучення в такій послідовності: з власне кількісними числівниками; зі збірними; дробовими; порядковими

Вправа

391

Два роки, чотири основи, п'ятеро друзів,
дві третіх жаровні, одна зима, перша
розмова, тридцять шість учнів, троє
однокласників, друга осінь, одна
четверта чашки, четверо родичів,
одиннадцять метрів, одна десята
енергосистеми, сімнадцята школа,
двадцятьо оленів, одна друга гектара,
п'ятий екзамен, двадцять третій йорж.

Сьогодні
10.03.2025

Перевірте себе. Якщо ви правильно виконаєте завдання, з перших букв іменників прочитаєте українське прислів'я

Розум
дорожче
грошей.

Вправа
391

Власне кількісні: два роки, чотири основи,
одна зима, тридцять шість учнів, одинадцять
метрів,
Збірні: п'ятеро друзів, троє однокласників,
четверо родичів, двадцяттеро оленів,
Дробові: дві третіх жаровні, одна четверта
чашки, одна десята енергосистеми, одна
друга гектара,
Порядкові: перша розмова, друга осінь,
сімнадцята школа, п'ятий екзамен, двадцять
третій йорж.

Сьогодні
10.03.2025

Зверніть увагу, зі скількох слів складаються числівники. Яку особливість ви помітили? Розподіліть подані числівники на групи залежно від будови. Зробіть висновок. Звіртеся з відомостями, поданими нижче в таблиці

Вправа

391

Один корінь: два, чотири, одна, п'ятеро, троє, четверо, перша, друга, п'ятий.

Два корені: одинадцять, двадцятро, сімнадцять

Два і більше слова: тридцять шість, дві третіх, одна четверта, одна десята, одна друга, двадцять третій.

Сьогодні
10.03.2025

Розгляньте таблицю. Складіть усну розповідь на тему «Поділ числівників на розряди за значенням та групи за будовою». Порада: визначте стиль мовлення, продумайте план розповіді, доберіть опорні слова. Теоретичні положення ілюструйте прикладами з художньої літератури

Групи числівників за будовою

Прості
(мають один корінь):
сім, п'ять

Складені
(складаються з
двох і більше слів):
сімдесят п'ять

Складні (два корені):
двісті, сімдесят

Це важливо! **М'який знак** пишемо після букви **т** у кінці числівників **п'ять** — **дев'ятнадцять**, а також **двадцять** і **тридцять**.

У середині складних числівників м'який знак **не** пишемо: **шістнадцять**, **п'ятдесят**, **шістдесят**, **п'ятсот**.

Сьогодні
10.03.2025

Запишіть словосполучення таким чином: до першого стовпчика — з простими числівниками, до другого — зі складними, до третього — зі складеними

П'яте січня, двадцять один учень, двісті гривень, п'ятсот учасників, тисяча років, тридцять три роки, сто книжок, сто двадцять саджанців, шістдесят фільмів.

Вправа

393

Підручник.
Сторінка

158

Вправа
393**Прості**

П'яте січня
тисяча років
сто книжок

Складні

двісті гривень
п'ятсот
учасників
шістдесят
фільмів

Складені

двадцять
один учень
тридцять три
роки
сто двадцять
саджанців

Сьогодні
10.03.2025

Прочитайте словосполучення. У яких із них кількісні числівники можна замінити збірними? Визначте, якими є числівники за будовою

П'ятнадцять років, десять поверхів, три гектари,
тридцять три учні, сорок делегатів, одинадцять
шестикласниць, три козаки, два сусіди, сім троянд,
сім футболістів, дванадцять страв.

П'ятнадцятеро, десятеро, троє, одинадцятеро, двоє,
семеро, дванадцятеро.

Вправа

394

складний П'ятнадцять років, *простий* десять поверхів, *простий* три гектари,
складений тридцять три учні, *простий* сорок делегатів, *складний* одинадцять
простий шестикласниць, *простий* три козаки, *простий* два сусіди, *простий* сім троянд,
простий сім футболістів, *складний* дванадцять страв.

Сьогодні
10.03.2025

Запишіть словами передані цифрами числа. Визначте відмінки іменників. Поясніть написання відмінкових закінчень. Схарактеризуйте числівники за будовою.

3,5 тонни, $\frac{3}{4}$ кілометра, 0,15 кілограма, 1,5 літра, 2,7 центнера.

Три з половиною тонни (Р.в., одн.), три четвертих кілометра (Р.в., одн.), нуль цілих п'ятнадцять сотих кілограма (Р.в., одн.), півтора літра (Р.в., одн.), дві цілих сім десятих центнера (Р.в., одн.).

Вправа

395

Підручник.
Сторінка

158

Сьогодні
10.03.2025

Спишіть текст, уставляючи потрібні букви. Підкресліть числівники, визначте розряд за значенням і групу за будовою. Продовжте список порад

Вправа

396

Як позбутися звички купувати все на світі?
Постарайтеся уникати виставок і розпродаж..., якщо немає об'єктивної необхідності щось купити. Там завжди можна побачити щось цікаве, а в результаті виходить, що ручок і блокнотиків понад три десятк..., а нова заколка для волосся виявилася двадцятою.
Завжди записуйте свої витрати, складайте список необхідних покупок на тиждень або на місяць.

Вправа

396

Як позбутися звички купувати все на світі?
Постарайтеся уникати виставок і розпродажів,
якщо немає об'єктивної необхідності щось
купити. Там завжди можна побачити щось
цікаве, а в результаті виходить, що ручок і
блокнотиків понад ^{кількісний, простий} три десятки, а нова заколка
для волосся виявилася ^{порядковий, складний} двадцятьою.
Завжди записуйте свої витрати, складайте
список необхідних покупок на тиждень або на
місяць.

Сьогодні
10.03.2025

Online завдання

Відскануй QR-код або
натисни на коло!

Сьогодні
10.03.2025

Рефлексія «Загадкові листи»

Сьогодні
на уроці
я навчився/
навчилася...

На уроці
я
запам'ятав/
запам'ятала
...

Найкраще
мені
вдалося...

Найбільше
мені
сподобалося
...

Урок
завершую з
настроєм...

Труднощі
виникали...

Обери лист, який ти хочеш відкрити
(щоби відкрити лист, натисніть на нього)

Сьогодні
10.03.2025

Домашнє завдання

Вивчити правила на стор. 198-199.
Вправа 404 письмово за зразком.

Сфотографувати письмову роботу та
надіслати мені на освітню платформу
для дистанційного навчання HUMAN або
на електронну адресу
altinbaeva_l_m@school55.pp.ua
Хай щастить!